

dog ikke ved anden Tvang end den, der nu bruges, men ved en lignende; og havde man først begyndt derpaa, var man nok kommen dertil. For det Offer, man forlangte, blev der imidlertid budt os Slesvigs Samling med Kongeriget, men nu have vi mistet Slesvig, hvorimod den Idee, at Righeden skal knækkes, staaer saa fast, at man beholder Loven af 18de November og bruger den, uagtet man ikke staffer Slesvig tilbage. Endnu da vi i 1864 ikke vidste, om Monarchiet skulde opløses ved Freden, var man saa ivrig paa ikke at tabe den Indflydelse i Kongeriget, som man ventede af denne Lov, at man bekræftigede sig med det Spørgsmaal, hvilken constitutionel Ret Rigsraadet for Kongeriget Danmarks og Hertugdømmet Slesvigs Anliggender vilde have under den Forudsætning, at Slesvig, Holsteen og Lauenborg gik tabt. Det var en sørgelig Tid, hvori man spurgte derom, men der blev spurgt, og Svaret er allerede gjengivet af et æret Medlem foran mig (Thurah), saaledes, at jeg ikke behøver at gjentage det. Der blev spurgt i Folkethinget — og det var en uheldig Forespørgsel — om Grundloven af 5te Juni i Henhold til Forbeholdet kunde træde heelt i Kraft, naar Afstaaelsen af disse Landsdele fandt Sted, men der blev svaret: Nei, det kunde den ikke. Mellem dette og det tidligere givne Svar laa det Mulige og det simpelt Lovlige. Rigsraadet kunde ikke efter Regjeringens Mening — thi det var paa Regjeringens Vegne, at Ministeren svarede, — vedblive et udøve nogen constitutionel Myndighed, naar Fællesskabet var ophørt, men Grundloven kunde heller ikke træde i fuldstændig Kraft i Henhold til dette Forbehold, naar det var indtraadt. Hvad vilde, skulde og maatte der imidlertid see? Hvad var det Eneste, der i det Dieblik hurtigt kunde bringe Landet ud af Forlegenhederne? Indstræningsloven har en dobbelt Skikkelse — det har jeg allerede omtalt — idet den ene Deel af den er en simpel Lov, den anden Deel af den er en Grundlov. De Paragrapher, som ved dens § 6 ere udstilte af Grundloven, ere grundlovmæssigt gaaede over i de forskjellige Grundlove for Fællesanliggenderne paa den Maade, at Kongen i Forbindelse med Repræsentationerne kunde forandre de Bestemmelser, som stode deri,

og som havde fuld Gyldighed for Monarchiet i det Hele samt for hver enkelt Landsdeel. Ingen enkelt Landsdeel havde at behandle disse Gjenstande, men Kongen — det er Kongeloven i Grundloven — var tilstede i hver enkelt Landsdeel i Henhold til disse Paragrapher, det vil sige de Paragrapher, som væsentlig bestemme hans Stilling i Riget. Disse Paragrapher kunde altsaa ikke strax træde i Kraft; der maatte en Grundlovsforandring til i saa Henseende, men om den øvrige Deel kunde Kongen haandhæve sin Beslutning og sige: Da der ingen constitutionel Myndighed kan bestaae for Fællesforfatningen, naar der intet Fællesskab er, erklærer jeg herved i Henhold til § 19 i Grundloven af 18de November, at alle Anliggender ere kongerigste, ere særlige. Der behøvedes ikke at siges Mere, saa vare de constitutionelt sikrede imod ethvert absolutistisk Overgreb, og der var ikke blevet Spørgsmaal om nogen Kamp med Absolutismen.

Formanden: Paa den sidste Sætning, som det ærede Medlem udtalte, skal jeg ogsaa overføre, hvad jeg htrede før, nemlig, at en saadan Udtalelse kun kan ansees som en personlig Opfattelse af det ærede Medlem, og at dens Rigtighed ikke kan anerkjendes derved, at den udtales af ham.

Tfæberning: Det er naturligvis Tilfældet med Alt, hvad jeg siger. De, til hvem jeg taler, ere Objecter, og jeg er Subjectet. Jeg vilde ikke gjøre mig denne Ueilighed, hvis jeg ikke haabede paa, at Erkjendelsen af, hvor farligt det er at stille Folket ved dets Righedsret, naar det engang har havt den, i det Mindste med moralsk Ret, endnu skulde kunne bringe Nogen til at stemme Nei i det sidste Dieblik. (Modsigelse). Ja, det kan gjerne være, at det ikke kan lykkes mig, og det kan gjerne være, at jeg prædikter aldeles for døve Øren, men der er da i det Mindste heri en Rejsfarbiggjørelse for os, der sige Nei; der foreligger da et historisk Vidnesbyrd, og det skal erkjendes, at vi have staaet paa den simple, klare og fuldstændige Grundvold (Stemmer: Nei!). Jeg kan ikke bestemme Erkjendelsen, men De skulle faae det at see! (Afbrydelse). Jeg skal